



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

De Libro Josve.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

ex variis Lectionibus Orientalium & Occidentalium, & ex illis Ben Afcher & Ben Nephthali apparet. Qua re nihil de Librorum illorum auctoritate decerpitur: nihilo sane magis ac aureorum minueretur pretium, si vel detritus esset sacculus, vel inquinatus; nihilo magis ac labefacta est Lex, comminutis à Mose lapidibus illis scriptis digito Dei. Neque eo tamen favere vel tantillum volumus nefariae Muhammedanorum, Anabaptistarum, & Servetanorum doctrinae, qui depravata penitus & adulterata fescunt Veteris Testamenti volumina; non in minutis tantum, quod facile concederemus, sed in gravioribus etiam, quod falsum esse viri docti pluribus jam demonstrarunt.

Sed de Mose satis multa, cui quoniam Deus non per aenigmata & figuras, non per visa aut somnia, quemadmodum reliquis Prophetis futura revelavit, sed palam & aperte, ore ad os, ut habet Scriptura sacra, & facie ad faciem; proptereaque maximi sunt ad propositum opus momenti, quaecunque de Christo vaticinatus est; idcirco hoc argumentum paulo fusius sumus persecuti: cum praesertim Pentateuchus sit quasi summarius Judaicae religionis, foedus Dei ac leges complexum, reliqui vero Libri velut appendices. Unde Rabbinii docent teneri unumquemque Pentateuchi exemplar habere penes se; Prophetarum autem aut Hagiographorum, non item. Sed tamen pergamus ad reliqua.

Nom. 12. 16.
Deut. 34. 10.

DE LIBRO JOSUE.

I. Disputatur de Auctore libri Josue. Variæ opiniones proponuntur. II. Josue adscribitur, ejusque probatur ymoioris & antiquitas. III. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. IV. Secundum argumentum. V. Tertium argumentum VI. Quartum argumentum. VII. Quintum argumentum. VIII. Sextum argumentum. IX. Septimum argumentum. X. Octavum argumentum. XI. Nonum argumentum. XII. Hercules idem ac Josue. XIII. Unicus fuit Hercules. XIV. Explicatur denuo 1. Mach. 12. 21. in quo agitur de Judeorum & Spartanorum consanguinitate.

Disputatur
de Auctore
libri Josue.
Variæ opi-
niones pro-
ponuntur:

Theodor.
quest. 74. in
Jos.
Jos. 10. 13.
Mat. 23.
Comm. in Jos.
& in Jos. 10. 13.
Grot. in Jos.
Jos. 4. 9. & 6.
27. & 15. 61.
Jos. 19. 27.
3 Reg. 9. 13.
Jos. 19. 47.
Jud. 18. 29.
Hobb. in Le-
viath. cap. 31.
Syst. Praed. 6. 1.
Traz. Theo-
logico-Pol.
cap. 8.
Jos. 6. 27.
Jos. 8. 15. & 11.
25.
Jos. 16. 10.
Jud. 7. 29.

I. QUONIAM Josue imaginem Christi Domini, non nomine solum, sed rebus etiam gestis praetert, cum quæ Legi decrant impleverit Christus Jesus, quemadmodum quæ Moses Legislator praestare non potuerat, Israëlitas nempe in Terram sanctam inducere, ejusque compotes facere, id Josue executus sit; idcirco non tam spectandus est ipsius Liber, qui nulla nobis ad praesens institutum utilia suppeditat vaticinia, quam Josue ipse. Nos tamen de utroque disputabimus, ac primum de Libro, cujus Auctor & ætas à viris doctis vocatur in dubium; aliis ad Eleazarum Pontificem, ad Samuelem nonnullis, quibusdam ad Isaiam, pluribus cum ad Esdram referentibus. Auctor quidem Synopseos quæ Athanasio tribuitur Librum hunc a Josua abjudicat, Auctorem ipse non assignat. Theodoretus excerptum putat ex Libro Justorum, qui laudatus est decimo capite libri Josue. Andreas Masius Esdram, sive solum, sive virorum doctorum aequalium suorum studiis adjutum, Dei instinctu Librum hunc, atque item alios, ex variis Annalibus, qui tum magna cura in Templo asservabantur, compilasse putat. Hugo Grotius elaboratum conjicit post tempora Salomonis; tum quod aliquoties occurrat illa temporis notatio, *Usque in presentem diem*; tum etiam quod capite nono supra decimum mentio fiat terre Cabul, quæ ab Hiram Salomonis coævo id nomen accepit, ut habet liber tertius Regum; & quod capite eodem narrentur ea de Danitis, quæ Judicum demum tempore contigerunt. Josua quoque recentiorem putat Thomas Hobbesius, propter frequentem iterationem horumce verborum: *Usque in presentem diem*; tempus autem non definit. Ex laudatione libri Justorum, apographum librum arbitratur Auctor Systematis Prædamitici, non autographum. Eandem habet causam, & alias plerasque, Disputator Theologo-Politicus, cur in ævum Josua posterior libri hujus lucubrationem rejiciat; puta quod sub finem sexti capitis fama Josue per omnem terram vulgata dicatur; quod capite octavo & undecimo, quæcunque præceperat Moses, præstitisse dicatur; quod in calce Libri, ipsius obitus, & res post ejus obitum gestæ narrentur; quod sub finem decimi sexti capiti, ea de Chananæis Gazeritanis referantur, quæ primo libri Judicum capite recitantur, tanquam Josua demum defuncto acta; quod nar-

rationi huic, & alteri quoque de Jebusais, quæ est in fine decimi quinti capitis, appo-
 sita sit illa notatio temporis quam dixi, *Usque in presentem diem*; quod historia Ca-
 lebi, quæ narratur commate decimo tertio & sequentibus capitis decimi quinti, post
 Josuæ obitum evenisse dicatur in primo libri Judicum capite; & quod Josua recen-
 tior videatur historia Aræ illius ingentis, ad ripam Jordanis à Rubenitis, Gaditis, &
 dimidia Manassæorum parte extractæ, quæ vicesimo secundo capite refertur, &
 nullam habet Josuæ mentionem; quippe cum veri haudquaquam simile sit decem
 tribuum adversus fratres suos conjurationi Josuam non interfuisse; & quod decimo
 capite legatur, neque ante Josuam, neque consequenti deinde tempore tam longum
 præterisse diem, qualis ille fuit, quo Solem Deus stitit, velut ad nutum Josuæ; ac
 concludit demum librum Justorum, qui hoc ipso laudatur capite, factum esse Josuæ;
 at libri hujus qui Josuæ nomen sibi præscripsit, tempus non determinat.

II. Contra vero è Veteribus ac Recentioribus longe plures, imprimisque Thalmu-
 distæ in Baba batra, primo capite, à Josua ipso scriptum esse arbitrantur, his persuas-
 si verbis quæ extant in postremo Libri capite: *Scriptis quoque Josuæ omnia verba hæc in*
volamine Legis Domini. Atque ea profecto, si quis animum advertat, sunt ejusmodi,
 ut prorsus significant Josuam ad exemplum Mosis res à se gestas literis commendaf-
 se, & Librum suum ad calcem libri Legis à Mose scripti adjecisse, quemadmodum ei
 adjunctus nunc quoque est. Sic intellexit & exposuit Chaldaeus Interpres, quem pe-
 nes se habebat Masius. Confirmatur id testimonio Sirachidæ, cum ait Josuam Mosis
 successorem fuisse *ἐκ τῶν προφητῶν*, hoc est in Librorum sacrorum, qui divinitus inspira-
 ti sunt, scripture. Libri præterea vetustatem arguit istud capitis decimi sexti libri
 tertii Regum comma: *In diebus ejus edificavit Hiel de Bethel tericho: in Abiram pri-
 mitivo suo fundavit eam, & in Segub novissimo suo posuit portas ejus; juxta verbum Domi-
 ni, quod locutus fuerat in manu Josuæ filii Nun.* Quod liquido depromptum est ex sexto
 capite libri Josuæ: *In tempore illo imprecatus est Josuæ dicens, Maledictus vir coram Do-
 mino, qui suscitaverit & edificaverit civitatem tericho: in primogenito suo fundamenta il-
 lius jaciatur, & in novissimo liberorum ponat portas ejus.* Ergo saltem libris Regum vetu-
 stior est liber Josuæ. Adde & verba ista Calebi è capite decimo quarto: *Hodie octo-
 ginta quinque annorum sum; sic valebam ut eo valebam tempore, quando ad explorandum mis-
 sus sum: illius in me temporis fortitudo usque hodie perseverat, tam ad bellandum, quam ad
 gradiendum: da ergo mihi montem istum.* Quæ respexisse videtur Sirachides cum hæc
 scriberet: *Et dedit Dominus ipsi Caleb fortitudinem, & usque in senectutem permansit illi
 virtus, ut ascenderet in excelsum terre locum.* Ex nominibus etiam mensium, si non de-
 monstrari, at conjici certe potest Libri hujus antiquitas. Sciendum est enim ante Ba-
 bylonicam Captivitatem menses Ebraeorum appellatos vulgo fuisse ex ordine & nume-
 ro quem inter se habebant. Itaque non aliter quam mensem primum, secundum, ter-
 tium, aliosque deinceps, sacri Scriptorum Captivitate vetustiores nuncupant. In Ba-
 byloniam autem delati Israelitæ, usum quotidiano & consuetudine Chaldaeorum, &
 tractu temporis paulatim nomina mensium illic usitata asciscere insuefacti sunt. Ea-
 propter in scriptis Captivitate recentioribus crebro occurrunt, velut in libris Esdræ,
 & Estheris, in Aggæo, Zacharia, Barucho, Daniele, & Machabaicis. Atqui in li-
 bro Josuæ menses Babylonicis nominibus haudquaquam affectos reperias, sed iis quæ
 ex ordine & numero quem inter alios obtinent, ipsis debentur. Verumtamen cum in
 Scriptoribus sacris Captivitate recentioribus menses etiam aliquando ex numero suo
 & ordine appellentur, rationi huic vim conjecturæ tantum, auctoritatemque tribui-
 mus. Cum nihil autem Ecclesiæ decretis super hoc Libro determinatum sit, præter-
 quam sacrum esse, & in priscum sacrorum Voluminum Canonem receptum, id modo
 jam constet quod negari utique non potest, etiamsi incerti Auctoris & temporis esse con-
 cederemus, quemadmodum ex hac opinionum varietate credi potest, genuinum tamen
 eum esse constaret: cum ex prima Definitionum nostrarum genuinus liber ille sit,
 qui ab eo Auctore scriptus est, à quo scriptus esse dicitur, & eo circiter tempore quo
 scriptus esse fertur.

III. Poteramus itaque eorum omnium qui Josuæ ipsum eripere conantur, argu-
 menta contemnerè. Nihilominus hæc quoque refellemus, ut retusis omnibus Adver-
 sariorum telis, tum maxime appareat opinionis illius firmitas, quæ in Josuam opus
 hoc transferibit. Primum argumentum subministrat decimum caput, in quo, ut di-
 xi, citatur Liber Justorum, Josua recentior, vel æqualis, ut qui Gabaonitanæ pu-
 gnæ à Josua commissæ videatur meminisse: unde sequitur Libro Justorum recentiore
 esse Librum Josuæ nomine inscriptum, ac multo etiam magis ipso Josua. Tantum
 certe apud Masium, accuratissimum libri hujus Interpretem valuit istud argumen-
 tum, ut ex eo longe post ætatem Josuæ elucubratum esse concluderet: quod &

Theodor. In-
terr. 16. in Jos.

antea fecerat Theodoretus. Explicatus sanequam difficiles habet iste locus : nam primum non satis extat an tota rei gesta historia in Libro Justorum scripta fuerit ; an ea tantum verba quæ proxime præcedunt : *Steteruntque Sol & Luna, donec ulcisceretur se gens de inimicis suis* ; an quædam per figuram & poetice dicta in Libro Justorum, cujusmodi multa in Libris sacris occurrunt, Josue ad rem veram accommodaverit ; an generatim in eodem Libro prænuntiata, huic miraculo aptaverit. Deinde magna est inter Scripturæ sanctæ Interpretes de Libro Justorum concertatio, Judæos præsertim, qui multum hic pro more suo nugantur. Censent quidam ex illis hunc esse librum Geneseos, alii Exodi, alii quinque libros Legis, quibus justorum virorum Abrahami, Isâaci, Jacobi, & aliorum gesta continentur : in iis enim Deum polliceri aiunt se in Israëlita gentis gratiam prodigia editurum, cum ait in

Exod. 34. 10.

Exodo : *Signa faciam, quæ nunquam visa sunt super terram, nec in ullis gentibus.* Masius Annales rerum ab Israëlitis gestarum intelligit. Masio assentiuntur Janius & Tremellius, nec ab eo multum recedit Bonfrerius. Grotius carmen *Ἐπιτύχιον* notari vult, statim post reportatam de Gabaonitis victoriam compositum, & inter Ebræos pervulgatum, cujus auctoritate rei incredibili quam narrabat, fidem fecerit Josue. Mihi probabile sit librum fuisse *παραγεννησίων*, ad pie sancteque vivendum homines informantem ; in quo fortasse scriptum erat, quod sæpe in Libris sacris scriptum legimus, debere se viros pios Deo in tutelam ac fidem totos committere ; hoc si faciant, futurum haud dubie, ut præsentem eos adversus hostes Deus auxilio prosequatur : & quemadmodum ut ab hostili impetu tuti essent, maris fluctus inhibuit, ita eum vel ipsos siderum cursus moraturum, quoad hostes suos ulciscantur. Quod cum re contigisset, dignum censuit Josue populo significare quam promissorum memor esset Deus, ut intelligerent eam reliquis ipsius pollicitationibus fidem deberent adhibere. Hoc

Joseph. Antiq.
libr. 5. cap. 1.

posito jam facile objectum argumentum discutimus : potuit enim multo ante Gabaonitanam pugnam scriptus esse hic Liber, & vulgi manibus tritus, vel in sacris tabulariis reconditus, ut in Templo servatum deinde fuisse docet Josephus. Sin Grotii aut Masii sequere sententiam, facile quoque te expedies : nam carmen illud *Ἐπιτύχιον*, aut Annales statim post Gabaonitanum prælium scripti fuerunt : at annis aliquot post rem gestam, & in summa senectute Librum suum exaravit Josue, ut ex postremo ejus capite cognoscitur. Itaque narrationi suæ fidem conciliat libri coævi & vulgo noti testimonio. Rabbinus vero, qui vel aliquos, vel omnes Pentateuchi libros hic notari putant, extra omnem teli jactum longe sunt.

Secundum ar-
gumentum.
Hobb. Leviath.
cap. 33.
Tract. Theolo-
gicop. cap. 8.

IV. Secundum argumentum constant Masius, Grotius, Hobbefius, & Disputator Theologo-Politicus, ex frequenti hac temporis notatione, *Usque in presentem diem*, quæ longi temporis intervallum significat. Verum cum hunc Librum scripserit Josue jam senex, ut jam monui, pridem ea facta erant, quæ *Usque in presentem diem* perseverasse ait : cum autem mutationem aliquam rebus iis inferre potuisset quantunque hæc temporis diuturnitas, (multis enim annis Israëlitis præfuit) res in eodem statu mansisse notandum duxit. Responsioni huic fidem conciliat Matthæus, qui cum Evangelium suum non multis post Christi necem annis scripserit, usus est his

Matth. 27. 8.
Matth. 28. 15.

verbis : *Propter hoc vocatus est ager ille Haceldama, hoc est, Ager sanguinis, usque in hodiernum diem.* Et alibi : *Et divulgatum est verbum istud apud Judæos usque in hodiernum diem.* Pari exceptione solvitur simile argumentum, quod cudit Theologo-Politicus Arguator ex hoc loco decimi capitis : *Stetit itaque Sol in medio cali, & non festinavit occumbere spatio unius diei. Non fuit antea, nec postea tam longa dies.* Nec enim pridie aut nudius tertius evenerat hoc prodigium, sed ante multos annos quam hæc scripta sunt.

Tertium ar-
gumentum.
Jof. 19. 27.
3. Reg. 19. 15.

V. Tertio argumento causam præbet decimum nonum caput libri Josuæ, ubi mentio fit terræ Cabul, cui id nominis tributum putant Masius & Grotius ab Hiramo Tyri rege, ut est nono capite libri tertii Regum. Quasi eadem sit utraque terra Cabul, quæ penitus diversæ sunt : altera enim, regiuncula est viginti constans oppidis, altera, vicus in confiniis Ptolemaidis : utraque in tribu Aser. Distinxit eas Josephus : alteram enim appellat *γῆν χαβαλὸν*, libro octavo ἀρχαιοδοσίας, alteram *χαβαλὸν κάμω*, in libro De vita sua.

Quartum ar-
gumentum.
Jof. 19. 47.
Jud. 18. 29.

VI. Indidem ex decimo nono capite libri Josuæ quartum oritur argumentum, quod & à Masio usurpatur. Nam quæ illic narratur Danitarum expeditio adversus Lazem, ea post mortem Josuæ contigit Judicum temporibus, quemadmodum ex decimo octavo capite libri Judicum scitur. Igitur unum hoc est ex additamentis, quæ huc illuc in Libros sacros infarsit Esdras, ad pleniorum rerum intelligentiam. Nam cum assignatam Danitis portionem descripsisset Josue, aliamque deinceps armis ipsi quæsiscent, merito id Esdras supplendum duxit. Clausulam ergo hæc si detrahas, nihilominus constabit sententia, neque luxatum orationis contextum aut pendulum

deprehendes. Quod miror Masium virum doctum non vidisse, aut visum non probasse, cum in libris Mosis idem factum confessus sit. Simili modo intrusos in caput vicissimum primum versus duos reperies, quos vetusta Ebraeorum exemplaria non agnoscunt; teste R. Davide Kimchi. Infarta quoque videtur clausula, quæ decimo quinto capite libri Josuæ, commate decimo quarto, & sequentibus quinque continetur, nam quicquid illic de Calebo, & extinctis ab eo tribus Enaci filiis, & de Dabira ab Othoniele expugnata, & nuptum ei data Axa Calebi filia, & addita doti Dabira urbe, cum fundis irriguis, videntur post mortem Josuæ contigisse, ut colligitur ex primo libri Judicum capite. Agnovit id Theodoretus, & ut libros Josuæ & Judicum conciliaret, prophetice illic prænuntiatam rem dixit, hic vero eventu comprobata. Mas. Pref. in Jos. Jos. 21, 35, 36.

Quin & Adonisedecum regem Hierosolymæ, cujus infelix prælium, fuga, & supplicium capite decimo libri Josuæ describuntur, eundem esse censuit ac Adonibezecum, Bezecæ regem, cujus item primo libri Judicum capite adversa pugna, fuga, & interitus narrantur: atque illic rem itidem prædictam, hic fuisse completam. Quod non ita est: nam illi Adonisedeco, huic Adonibezeco nomen fuit: ille Hierosolymæ rex fuit, hic Bezecæ, cujus situm describunt Eusebius & Hieronymus in Libro De locis Ebraicis: ille Gabaone victus est, hic Bezecæ: ille ferro confossus, de stipite suspensus, Macedæ sepultus est; hic truncatis manibus & pedibus, Hierosolymam adductus, ibi demum occubuit. Tam parum autem sibi constat hoc loco Theodoretus, ut quamvis in Josuæ libro res fuisse prædictas notaverit, quæ in priore libri Judicum capite gestæ narrantur, tamen prius illud caput *ἀνακαταστάσιν* esse pronuntiet rerum sub Josua actarum. Sed revertamur ad Calebum, Othonielem, & Axam, de quibus quicquid narratur hoc loco Libri Judicum, putat Grotius esse *ἐπιπέδον* ad ea quæ vivo Josua gesta fuerant: sed prorsus repugnat orationis series hoc capite. Nam primum ait: *Post mortem Josue consuluerunt filii Israël Dominum, dicentes: Quis ascendet ante nos contra Chananeum, & erit dux belli? dixitque Dominus, Judas ascendet. Et mox: Ascenditque Judas, & tradidit Dominus Chananeum ac Perezum in manus eorum. Tum deinde: Et postea descendentes pugnauerunt contra Chananeum qui habitabat in montanis, & ad meridiem, & in campesribus. Pergensque Judas contra Chananeum qui habitabat in Hebron, percussit Sefai, & Abiman, & Tholmai: atque inde profectus abiit ad habitatores Dabir. Et continuo: Dixitque Caleb: Qui percusserit Carjath-Sepher, & vastaverit eam, dabo ei Axam filiam meam uxorem. Vides hæc ita connexa & colligata, tum verbis, tum rebus ipsis, ut ab ipso initio continuata serie manifesto profecta sint. Atqui initium illud est: *Post mortem Josue*: unde efficitur post Josuæ mortem evenisse, quæ his subnexa sunt. At hæc eadem, quæ de Calebo, Othoniele, & Axa in decimo quinto capite libri Josuæ referuntur, plane illuc videntur intrusa: nam cum tribus Judæ sortem describat *ἡεροζαλιμαίος*, postquam ad Calebi portionem ventum est, adjiciendum putavit Esdras ad pleniorum rei expositionem, quæ in libro Judicum de trium Enaci filiorum interitu, de Othoniele & Axa habebantur. Atque ea sunt hujusmodi, ut inde seclusa, integrum & coherentem orationis contextum relinquant. Porro quæ illic describitur sors Judæ, ut & aliæ fortes, non statim ut singulis tribubus assignatæ sunt à Josua, in earum ditionem continuo cesserunt: nondum enim edomita fuerat penitus & subacta Chanaanitis regio; sed potius ex hac divisione intelligebat unaquæque tribus, quæ sibi deinceps regio armis adorienda esset & expugnanda. Quod tamen pro virili non egerunt, dum paratam illis victoriam præstabat Deus. Quomobrem remollescentibus quiete & luxu animis, nec deinde hostes excindere potuerunt, cum maxime vellent, id permittente Deo, *ut in eis erudiret Israël.* Ab ea opinione non recedunt Ebraei Doctores. Videtur autem libri Judicum Scriptor horum bellorum privatim à singulis gestorum summarium in prius caput coniecisse, quamquam & in sequentibus plurima habentur generis ejusdem. Liquet etiam ex iis quæ ad calcem capitis decimi sexti in Septuaginta Senum interpretatione leguntur, nec in Ebraico exemplari usquam extant, adventitia quedam & extranea in Libro hoc reperiri. Theod. Interit. 1. in Jud. Judic. 1. 1. 2. Jud. 1. 4. Jud. 1. 9, 10. Jud. 1. 12. Jos. 3. 11.*

VII. Quod famæ suæ celebritatem jactat Josue sexto capite, & accuratam Mo-faicis legibus obtemperacionem aliis locis prædicat, indignum ipsius modestia censet Philosophus Theologo-Politicus; proindeque alteri adscribendum hunc Librum arbitratur. Idem jam supra objectum adversus libros Mosis argumentum refellimus; ex quo pari jure concludi potest Pauli Epistolæ aliquot, Pauli non esse, quod in iis pietatem suam & benefacta, ac eximias dotes Paulus commemoret; & Cæsaris Commentarios, Cæsaris non esse, quod in iis Cæsaris virtutes & præclara facinora celebrentur. Quintum argumentum. Jos. 6. 27. Jos. 8. 31. & 11. 15.

VIII. Quod postremo capite obitus Josuæ, & res post ejus obitum gestæ nar-

gumentum.
Syll. Præd.
libr. 4. cap. 1.

rentur, hinc effici putat Philosophus Theologo-Politicus alterius esse quam Josuæ: quod ex Grotio & Præadamitico patrono sumsit. Cui rationi parem adhibebimus responfionem, quam simili adversus Mosis libros argumento adhibuimus; nempe hæc vel à Samuele, vel ab Efdra illic fuisse adtexta.

Septimum ar-
gumentum.
Jol. 16. 10.
Jud. 1. 29.

IX. Objicit præterea versum postremum decimi sexti capituli, in quo legitur Chananæos Gazeritanos ab Ephraimitis neutiquam fuisse deletos, sed vestigales factos: quæ quoniam reperiuntur itidem in primo libri Judicum capite; Librum illum recentiorem esse Josua concludit. Frivola ac futilis argumentatio: nam res quæ fiunt, ei necessario illigantur tempori, quo fiunt. At quæ factæ non sunt, nulli certo adnectuntur tempori, nec ulla ætas est, qua factas non esse jure dici non possit. Ut si quis dicat in Vita Tiberii à Romanis deletam non fuisse Germanorum gentem, hoc ipsum in Vita Vespasiani dicere poterit. At si Gallos dicat à Cæsare domitos, res hæc illigabitur decennio illi quo gesta est, neque ultro, citroque vagabitur. Itaque cum ait Josue Gazeritanos ab Ephraimitis non fuisse excisos, idem dicere licet de sequenti ævo, quo nec excisi sunt.

Octavum ar-
gumentum.

X. Infinitale vero est octavum argumentum, proptereaque invalidum ac leve; nam quod nulla fiat Josuæ mentio in historia conjurationis decem tribuum adversus Gaditas, Rubenitas, & Manassæorum partem, quæ vicesimo secundo Josuæ capite facta narratur propter Aram illam ingentem in ripa Jordanis erectam, hinc concludit Adversarius Theologo-Politicus defuncto jam Josua hæc evenisse. Quid si tunc æger erat Josue? quid si aliis negotiis districtus? Sed cur ad eas præscriptiones confugimus, cum in hoc ipso capite tutissima nobis pateat defensio? narrat quippe sacer Scriptor Rubenitas, Gaditas, & dimidiam Manassæorum partem, post domitam Chanaanitidem in proprias sedes à Josua dimissos, cum ad tulpulos Jordanis pervenisent, antequam disjungeretur, immanem illam Aram molitos esse, quæ reliquos Israëlitas concitavit. Vides connexionem rerum & temporum: à Josua dimituntur Rubenitæ cum sociis, iter faciunt versus fines suos, veniunt ad Jordanem, Aram extruunt, tumulantur Ebraei reliqui, legatos mittunt, excusationem accipiunt: hæc intra paucos dies & vivo Josua evenisse planissimum est.

Nonum ar-
gumentum.
Jol. 24. 25. 26.

XI. Capite postremo Josuæ, hæc leguntur: *Percussit ergo Josue in die illo fœdus, & proposuit populo præcepta atque judicia in Sichem. Scripsit quoque omnia verba hæc in Volumine Legis Domini.* Ex his verbis recte collegimus Librum hunc Josuam auctorem habere. Sed mirare ingeniorum dissensionem: contrarium inde effici putat Scriptor Theologo-Politicus: nam pactum illud, inquit, à Josua & populo cum Deo initum, descriptum est in volumine Legis Domini, quod alterum pactum populi cum Deo continebat. Atqui nullus extat liber, in quo utrumque pactum extet, perisse ergo librum hunc dicendum est. Verum à Disputatore nostro quaesitum velim, an non vicesimo nono, aliisque Deuteronomii capitibus alterum habeatur pactum; an non item vicesimo quarto Josuæ capite postremum descriptum extet. Superest igitur liber, in quo habetur utrumque pactum, Pentateuchus nempe iis auctus, quæ Josue adjecit, Libro nempe hoc, qui Josuæ nomen præfert.

Hercules
idem ac Josue.

XII. Hæc habui de libro Josuæ quæ dicerem: nunc agamus de ipso Josua, qui quoniam Mosis administer fuit, & rerum gestarum particeps ac socius, hinc effectum est, ut falsis eum nominibus, perinde ut Mosem ipsum dissimulari consequens ætas, & actorum ejus didita primùm inter Chananæos & Phœnices, inde in remotiores gentes fama, innumeris subinde figmentis aucta accreverit. Josuæ ergo optime demonstraverimus vetustatem, si vetustissimarum fabularum integumentis involutum eumprehenderimus. Constat inter eruditos Josuæ impostam esse Herculis personam. Id uberrime demonstravit Gerardus Johannes Vossius in libris De idololatria. Argumenta ejus in pauca contraham. Hercules Indos bello appetisse dicitur, quod in Syria & Arabia bella gesserit Josue: terra enim omnes ultra mare Mediterraneum sitæ, Indiæ nomine olim à Græcis appellabantur. Hercules Diis adversus Tiphœum, aliosque Gigantes præliantibus opem tulit: Josue bella Dei gessit adversus Chananæos, aliosque Terræ promissæ incolas, viros giganteæ proceritatis. Fuit unus ex illis Og rex Basan, cujus lectus ferreus novem cubitos longus erat, latus quatuor: is est ipse Tiphœus, ut ostendunt nominum significationes; nam hoc à τῖφω, illud à πῦ, quorum utrumque sonat, *ustit, coxit.* Nec obstat, quod superius observavimus, Typhonem Mosis esse simulacrum; sæpe enim vel eandem personam pluribus, vel varias personas eidem accommodarunt, ut à me quoque adnotatum est. Herculem adversus Gigantes ad ripam Rhodani pugnantem imbre lapideo à Jove adjutum ferunt: Deus quinque Regum contra Josuam præliantium copias lapidibus grandinis oppressit. In Arimis Tiphœus profligatus jacuit: in Aramæis, hoc est Syriacis campis

Voss. De idol.
libr. 1. cap. 26.

Og rex Basan, Philistæi, Chananæi, aliique Gigantes prostrati sunt. Herculis, non Thebani, sed Ægyptii ætas cum ætate Josuæ convenit, ut ostendit Chronicon Eusebii. Hæc Vossius acute & erudite, quibus illustrandis & confirmandis nos aliqua subjiciemus: ex quibus cognoscetur verum eos feliciter esse odoratos, qui nullum unquam fuisse Herculem suspicari sunt.

Hercules Ægyptius fingitur, Nilo patre natus, & Mosis coævus: Josue in Ægypto natus est Mosis temporibus. Tyrius quoque dictus est Hercules, nam Phœnices cum Judæis confundere Græci solent: quippe & Palæstinam Phœnicen esse dictam, & Judæos Phœnicibus permixtos perhibent veteres Geographi. Moschus ille Sidonius, quem testem citat Strabo, Moses ipse fuit, ut à me probatum est. Ea Tyriis tribuit Theophrastus in libro De legibus, quæ Judæis solis convenire docet Josephus disputans contra Apionem: nec Phœnices & Syros Palæstinam incolentes à Judæis distinguit Herodotus, ut ibidem Josephus adnotavit; nec distinguit Aristophanes, cum Phœnices appellat *Ἰαζωῶν, recutitos*; cum non ipsi, sed vicini eorum Judæi præputia ponerent. Hinc ergo patet cur Herculi, qui Josue est, patria Tyrus assignetur. Idæus quoque & Cretenis dictus est Hercules; quod *Κρητῆς* appellantur Palæstini, ut supra docuimus in Dissertatione de Minoë, & Idæi cum Judæis confundantur. Trinoctio genitum eum ferunt, propter moram Soli à Josua injectam per Gabaonitanæ pugnæ tempus: unde & finxerunt Fabulatores, Solis radiis aliquando adustum Herculem, arcum in eum intendisse: unde & Astronomiæ peritus Hercules habitus est, adeo ut Astrologus eognomine sit dictus, ut habet Festus: unde & Sol ipse à Græcis creditus est, ut est apud Eusebium & Macrobius: unde & Atlantem caelum humeris gestantem sublevasse & oneri successisse commenti sunt; vel fortasse quod in partem curarum ac dignitatis Josuam asciverit Moses, quando impositis capiti ejus manibus partem ei gloriæ suæ transfecit, quemadmodum habet liber Numerorum, atque is Mose demum defuncto Israëlita Republicæ administrationem capeffivit; vel quod montem Sinai subeuntem Mosem solus Josue sit comitatus. Mercurii, Osiridis, Æsculapii, & Evandri, quos Mosis figuram gerere diximus, coævus Hercules ponitur. Nec coævus duntaxat, sed socius quoque est Mercurii dictus, unde & communia olim utriusque fuisse simulacra tradit Aristides, & communes utrique visuntur Inscriptiones. Liquidum etiam est, quamobrem scripserit Diodorus Osirim ad bella proficicentem copiis suis Herculem præfecisse. Quod vero addit, eundem in exercitu Anubin habuisse, id Calebem notat, unum ex Terræ promissæ exploratoribus, Josuæ socium, cujus nomen *כלב* cum *canem* sonet, idcirco Anubin Cynocephalum mendax vetustas confinxit; atque hinc etiam nata est fabula de Cane Herculis purpure repertore. Arma accepisse Herculem à Mercurio & Apolline & Vulcano fabulatur Apollodorus: hos tres unum Mosem esse docui, cujus imperiis arma sumit Josue & tractavit. Hesionen ab irruente ceto tutam præstitit, Andromedam Perseus, qui Moses est, Magum & præstigiatorem fuisse Herculem idem Diodorus asseverat; quod inusitatis prodigiis Josuæ victorias Deus promovet. *Μουσηνάριος* vocatus est, perinde ut Apollo, qui Moses est, cum quo communia multa habet Josue. Hercules Musarum appellatur apud Macrobius, & in Inscriptionibus: quo nomine Romæ cultus fuit. *Πεσηλαῖος* etiam nuncupatus est, quemadmodum & Mercurius, altera Mosis imago. Ducas hoc ex Pausania. Philosophus eximius habitus est, Suida teste, quod in Mosem aptissime quadrare docuimus. Refert Cleodemus adversus Antæum gigantem cum filiis Abrahami Herculem esse profectum: Josue adversus Enacæos gigantes cum Israëlitis Abrahami nepotibus bellatum ivit. Post devictum Antæum coronatus dicitur Hercules à Mercurio, qui Moses est: hic Josuam ob res præclare gestas meritis præmiis & laudibus profecutus est. *Παυσανίας* cognomento dictus est Hercules Idæus, ut narrat Pausanias, hoc est Sattelæ, & Stipator, & Comes, & Custos, quemadmodum appellatur in Marmoribus antiquis; quod hoc officium Mose Josue præstiterit. Ideo adversus Indos bella gessisse dicitur, & adversus Æthiopas; quod hos bello laceffiverit Moses, illos vero sub Bacchi persona expugnasse fingatur. Ideo etiam vatem Herculem & naturalium rerum scientem fuisse tradit Herodotus apud Clementem Alexandrinum, quippe Mosis pleræque dotes Josuæ propter individuum societatem adscriptæ sunt. Atque hæc pensanti mihi probabile sit Columnas illas celebres Herculis ex Columna ignea Ebræorum exercitui præeunte originem habuisse: quamquam valde incerta sunt quæ de Herculeis Columnis jastantur. Unicam quidem Columnam ab Hercule Ægyptio in Africa positam Diodorus commemorat. In Gaditano Herculis templo Columnas fuisse auro & argento fufas Philostratus testatur, numerum Columnarum non apponit; nec Strabo, qui non alias ad fretum Gaditanum positas fuisse arbitratur, Posidonii auctoritatem secutus. Duas in Tyrio Herculis templo Columnas,

Strab. libr. 16.
Steph. in 167.
Priscian. in
Perieg.
Strab. libr. 16.
Joseph. libr. 1.
contr. Apion.

Euseb. Præp.
Evang. libr. 5.
Macrob. Sat.
libr. 1. cap. 20.
Num. 27. 18.
& seq.

Aristid. Orat.
in Herc.
Inscr. Gent. p. 1.
Diodor. libr. 1.
& 3.

Apollod. libr. 4.

Diodor. libr. 3.
& 5.

Macrob. Sat.
libr. 1. cap. 12.
Inscript. Græc.
p. 1070. 5.
Pausan. Hærot.
Suid. in *Ἡερ-
κλῆος ἀγαλλῆα*,
& in *Ἡερκλῆος*.
Cleod. apud
Euseb. Præp.
libr. 9.
Pausan. Eliac.
1. & 2.

Clem. Alex.
Strom. 1.

Diod. libr. 1.
Philostr. Vit.
Apollon. l. 1. c. 1.
Strab. libr. 3.

Herod. lib. 2.
cap. 44.
Phil. Bybl.
apud Euseb.
Præp. lib. 1.
cap. 10.

Joseph. Antiq.
lib. 2. cap. 5.
Artap. apud
Euseb. Præp.
lib. 9. cap. 27.

3. Reg. 7. 13, &
104.

Eupol. apud
Euseb. Præp.
lib. 9. cap. 14.
Joseph. Antiq.
lib. 8. cap. 2.
& lib. 1. contr.
Apion.

Sil. lib. 7.
Philost. Vit.
Apoll. lib. 5.
cap. 1.

Eupol. apud
Euseb. Præp.
lib. 9. cap. 14.
Theoph. apud
Euseb. ibid.

Diodor. apud
Euseb. Præp.
lib. 2. cap. 1.
Lactant. lib. 1.
cap. 11.
Cicero. lib. 1. de
divin.

Antip. Anthol.
lib. 4. cap. 22.
Serv. in Æn. 11.
Clem. Alex.
Strom. 1.

Joseph. lib. 2.
contr. Apion.

Paul. Eliae. 1.
Herod. lib. 2.
cap. 44.

alteram ex auro, ex smaragdo alteram, positas fuisse perhibet Herodotus. Neque hic prætermittendum est, quod ex Sanchoniathone tradit Philo Byblius, Usūm Hyphurani fratrem duas Columnas Tyri, Igni, Ventoque consecrassē & adorassē, ac ferarum sacrificiis coluisse. Aperte vides Columnam illam ignis & nubis, in qua duces se Ebraeis præbuit Deus, qui crebris animantium immolationibus; ex instituto Mosis placabatur. Adde fratribus his defunctis, eos qui superstites fuere, virgas consecrassē, eisdemque Columnas adorassē. Virgæ autem Mosē & Aaronem denotant, & nomen quoque Usus idem videtur esse ac Ægyptium *Τῆσις*, quo nomine dictos fuisse qui essent ex aquis servati prodit Josephus. Hujusmodi autem fuit Mosēs. Ad stipulatur Artapanus qui narrat Ægyptios Mosaicæ virgæ portentorum effectrici id honoris habuisse, ut in omnibus templis virgas consecrarent. Sed dissimulandum non est, observassē me vocem, *σῆλη*, qua usus est Byblius ille Philo, non semper *columnam*, sed & *statuam* aliquando notare. Exempla nobis sunt in promptu. Videndum igitur num & eandem illic significationem obtineat. Ut ut est, satis cognoscimus apud Tyrios, Tyriorumque colonos Gaditanos, frequentem fuisse sacrarum Columnarum usum. Itaque Hiram Tyrius, artifex ille ærarius, quem ad opera Templi accersiverat Salomon, cum duas illas ingentes Columnas æreas, quas Templi altitudinem æquassē tradit Eupolemus, in porticu constituit, mori patrio videtur obsecutus. Sed redeamus ad Herculem. Scribit Menander, à quo Tyriorum Annales è Phœnicio sermone in Græcum translati sunt, in fragmento quod libris suis *ἀρχαιολόγιαι* Josephus intexit, in Tyrio Jovis templo dedicatam fuisse ab Iromo rege auream Columnam: in gratiam, ut puto, Herculis, quem impense idem Iromus coluit, ut habet ibidem Menander, primusque ipsum statua honestavit, cum in templo ipsius Gaditano nullam fuisse effigiem doceant Silius & Philostratus. Addit Eupolemus auream hanc Columnam Tyri in templo Jovis consecratam; donum fuisse Salomonis. Hoc si verum sit, jam tum in profanos gentium ritus declinasse Salomonem dicendum est, cum Ethnicis impietatis instrumentum subministravit. At credendum potius Theophilo, qui narrat Salomonem residuum ex Templi fabrica aurum ad Tyrium regem muneri misisse, hunc filix simulacrum ex eo constavisse, & in aurea Columna sic tanquam theca conclusisse. Manavit & ad alias gentes isthæc Columnarum consecrandarum religio. In templo Jovis Triphylii visebatur Columna aurea, ab ipso Jove, ut indicabat titulus, posita; ex cujus præcipue inscriptionibus Euhemerus antiquus Auditor Jovis cæterorumque Deorum historiam compilavit. Testes Diodorus & Lactantius. Fuisse & in fano Junonis Lacinix Columnam auream scripsit Cicero ex Cœlio, quam à Tyriis positam persuadet recepta apud Vereres opinio, fanum hoc ab Hercule fuisse exstructum. Hercules enim magno in honore erat apud Tyrios, ut credibile sit gesta sua, & reperta, velut inventionem purpuræ, ipsi nonnumquam adscriptisse. Addit Cicero Hannibalem, Columnam hanc cum exterebrasset & solidam invenisset, auferre voluisse; verum monitu Junonis absterritum, ex eo auro quod extritum fuerat, buculam conflare jussisse, & in summa Columna collocari. Quo facto geminum videtur conjunxisse Mosaicæ historiae symbolum, & Columnam, & buculam. Nam ad hanc quod attinet, nihil aliud fuisse puto quam Apidis simulacrum, quem Mosē esse diximus. Hanc Ægyptiorum religionem imitati sunt Aaron & Jeroboam, cum vitulos aureos adorandos proposuerunt Ebraeis, qui mores Ægyptios nondum penitus dediscere potuerant. Imitata videntur & finitimæ gentes, atque eam deinde à Tyriis Carthagenenses, eorumque dux Annibal accepisse. Præter memoratas Columnas, alias quoque ab Hercule, item ut à Baccho, qui Mosēs est, in India positas fuisse legitur in Epigrammate Antipatri Sidonii; legitur & apud Servium, Herculem Columnas in Ponto, ut & in Hispania statuissē. Et nos jam observavimus ex Clemente Alexandrino Bacchum & Apollinem, qui Mosis icones sunt, Columnæ simbolo, propter eandem Columnam Israëlitarum duces, fuisse expressos. Queritur præterea Josephus Apionem Grammaticum, Mosaicarum rerum non satis peritum, scripsisse Mosē Heliopoli Columnas quasdam statuissē ad Solis motus explorandos. Tot commentitias Columnas peperit una hæc Columna, in qua delitescens Dominus duces se itineris Ebraeis præbuit. Ac pro una quidem duas ab aliis videmus fuisse confictas; quod Israëlita hæc per diem nubilo esset colore, per noctem vero igneo, atque ita quasi duplex haberi posset. Alexicaon Græci Herculem appellabant, Coi contractus Alexin, hoc est Averruncum, ita alludentes ad nomen Josuæ, *יֵשׁוּעַ*, quod Servatorem & Salutiferum sonat. Sed & Herculem *σωτήρα* cognominatum ferunt in nummis Thasiarum, qui fuerunt Phœnicum coloni; & uti par fuit, & testatur Pausanias, Herculem eundem colebant ac Tyrii, quem admodum & Tyrios Herculis Thasi templum habuisse perhibet Herodotus. Hinc sepe

sepe in Inscriptionibus appellatur Hercules conservator, & Hercules defensor: quo nomine Romæ Templum habuit. Quædam habet, DEO HERCULI COMITI ET CONSERVATORI. Alia, HERCULI COMITI CUSTODI. Calendarium Capranicorum, cujus fragmentum affert Gruterus, HERCULI MAGNO CUSTODI. Est apud Eustathium *καρπώματα* cognominatum fuisse Herculem ab Oeteis, *καρπώπων*, hoc est *καρπώπων*, à locustis, quarum lue ipsos liberavit: cognominatum vero ab Erythraeis *ἰσχυρόν*, à vermiculis vineas corrodentibus, quas abegit ex ipsorum regione & profligavit. Romanis *δαρμύλον* dictum tradit Clemens in Protreptico. Scribit Pausanias hunc in Olympia sacrificantem votum *Στομύλον* Jovi fecisse, ut muscas importunas & molestas à se depelleret, atque id impetrasset. At Solinus, eundem, cum illic ubi Roma deinde condita est, *viscerationem sacricolis daret*, *Myiagram Deum esse imprecatum* narrat. Fabularum istarum non alia origo quaerenda est, quam translata in Josuam culicum Aegyptiorum, muscarum, & locustarum prodigia à Mose edita. Serpentes dicitur infans Hercules in canis elisisse, quod Hevæos Chananæam gentem expulerit Josue, qui Cadmo duce in Græciam profugerunt: *Ἡρα* autem *Hevæum* & *Serpentem* Syriaca lingua significat. Apposita ad eam rem Clementis verba proferam è Protreptico, ubi de Bacchi Mythis sic disserit: *πάλιν οὖν τις κραιναίως τῶν εἰρηῶν, ἀνευμύθοι πῶς ὄφρον, ἐπολύζοντες ἕνα ἐκείνῳ, δι' ἣν ἡ πλάνη παρηγορήθησε, καὶ ὁ θάνατος ἐπιπορεύθησε, καὶ σημεῖον ἔργων βακχικῶν ὄφιν ἔβη περὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἰσχυροῦ καὶ πῶς ἀπέβη τῷ ἱερατικῶν φωνῶν τὸ ὄνομα τὸ ἐνὰ διασωθέντων ἐρμηνεύεται, ὄφιν ἱερατικῶν. Ἡδινάρων carniū distributionem celebrant, coronati serpentibus, ululantes Evam illam, per quam error cum morte subsecutus est, & in signe orgiorum Bacchicorum est serpens consecratus. Igitur juxta accuratam Ebraice vocis significationem, nomen Eva si aspietur exponitur, Serpens femina. Ex hujus vocis ambiguitate Lernaam Hydram contudisse dicitur Hercules à fabularum artificibus, & exitialem anguem ad Sagarim flumen extinxisse, unde Ophiuchi nomine & figura inter ἀστεισμούς donatus est; dicitur & Draconem Hesperidum mala servantem interfecisse, unde & Engonasin, sive Ingeniculi nomen & formam habuisse ex Eratosthene Hyginus observavit. Ex Eurysthei arbitrio pendebat Hercules, & ad ejus nutum præliabatur; quod & ipsius amore captum egisse volunt quidam: ita & ex præscripto Mosis Josue hostes adoriebatur, & labores suos exantlabat. Prometheum ad Caucaſi rupes expansis manibus religatum liberasse fingitur Hercules, quo figmento expressum suspicor Mosem, in vertice collis lapidi insidentem, & manus passas in sublime tollentem, quoad Josue parta ab Amalecitis victoria hoc ipsum labore levaret. Narratur Hercules Acheloum fracto cornu domuisse, eique post victoriam cornu reddidisse; quod ita interpretantur Mythologi, intumescens unum è fluvii alveis, & iter morantem, per colliquias & incilia alio derivasse, & post transitum in pristinum alveum reduxisse. Dicitur quoque apud Pausaniam per Pheneatarum agrum excavasse alveum Olbio fluvio, quem Aroanium Arcadum alii vocant. Tempe quoque & insalubres Stymphali paludes ferrus exsiccasse, apertis montibus aquarum cursum retinentibus. Quibus illud Dei beneficium exprimitur, cum arefecit Jordanem, Josua Israëliticum exercitum transmittente, & pristinis deinde sedibus restituit. Mala Hesperidum ab Hercule detracta, & Geryonis abactos boves Mythici Scriptores commentum sunt: an quod, ut Madianitarum Moses, sic & Chananæorum Josue boves abegit & *μῆλα*, quæ vox & oves & mala significat. Busris, Augias, Sarpedon, Albion, Bergion, Dercynus, Eryx, Antæus, Eurypylos, Eurytus, Cteatus, Neptuni filii; Polygonus, & Telegonus, Neptuni nepotes, ab Hercule edomiti sunt: à Josua Chananæi & Phœnices, gens navigationibus & maritimis commerciis nobilitata. Tricorporeum Geryonem dicitur Hercules cecidisse, propter enormem Gigantum quos debellavit Josue staturam, solita hominum proceritate longe majorem: quam ob causam verisimilius est *πολυσημάτους* Gigantes fuisse creditos, quam propter gestorum multitudinem, ut Diodorus existimavit. Crediti & adversus Jovem, & Osiridem, & Herculem bella gessisse; quod monstri illi Enacim idolis dediti, veri Dei cultum respuerint, & adversus ejus ministrum Mosem, quem Osiridem ab Aegyptiis fuisse appellatum diximus, & Mosis ministrum Josuam, & Deo consecratam gentem infeliciter bello contenderint. Gigantes, inquit Macrobius, quid aliud fuisse credendum est, quam hominum quamdam impiam gentem Deos negantem, & ideo estimatam Deos pellere de cœlesti sede voluisse? Horum pedes in draconum volumina desinebant, quod significat nihil eos rectum, nihil superum cogitasse, totius vitæ eorum gressu atque processu in inferna mergente. Terrore percussis finguntur Gigantes illi: sic Rahab meretrix Hierichuntina de popularibus suis ad exploratores à Josua missos: Irruit in nos terror vester, & elanguerunt omnes habitatores terre: sic ipsi exploratores de Jos. 2. 14. iidem: Tradidit Dominus omnem terram hanc in manus nostras, & timore prostrati sunt*

Grut. Inscript. P. 45. & 134.

Eustath. in Iliad. a.

Pausan. Eliac. 1. Solin. cap. 2.

Hygin. Poët. Astron. lib. 2. & 3.

Pausan. Arcad.

Num. 31. 1. & seq.

Diodor. lib. 2.

Macrobius, lib. 1. cap. 20.

Jos. 2. 9.

Jos. 2. 14.



Jos. 5. 1. omnes habitatores ejus: sic ipse deinde Scriptor Libri: Postquam ergo audierunt omnes reges Amorrhæorum, qui habitabant trans Jordanem ad occidentalem plagam, & cuncti Reges Chanaan, qui propinqua possidebant magni maris loca, quod siccesset Dominus fluventi Jordani coram filiis Israël donec transirent, dissolutum est cor eorum, & non remansit in eis spiritus, timentium introitum filiorum Israël. Terrorem hunc Gigantibus Fabulatores ferunt injectum à Pane, quem probavimus esse Mosem, expeditionis hujus, secundum Deum, & be li auctorem. Post debellatos Gigantes duodecim Diis aras Hercules erexit: post interfectos Og & Schon, & transmissum Jordanem, duodecim lapides à viris duodecim, è duodecim tribubus sigillatim electis, in castris constitui jussit Josue ad perpetuam rei memoriam, & totidem in medio Jordanis alveo. Herculem Indicum cognominatum fuisse Belum perhibet Cicero, hoc est *ἕρμης*, quam dictionem *Domini* significare pervulgatum est: quippe Chanaanæ terræ dominatum Josue obtinuit. Mercurio clavam post caesos Gigantes Herculem consecrassè tradunt, quod Mosis auspiciis Josue reges Og & Schon deleverit. Hanc clavam ad Trezenem, prope statuum Mercurii Polygii, qui Moses est, actis radicibus & ramis repullulasse, & ex oleastro casa cum fuisset in oleastrum evasisse: vetus sermo est, à Pausania relatus in Corinthiacis, cujus origo latet in Aaronis virga, quæ à Mose in sacro Tabernaculo deposita restoruit & amygdalas trufit. Josue autem à Græcis Ebraicorum rerum non valde peritis attributum est, quod Aaroni debebatur. Ad Trezenem quoque fons est, quem ab Hercule reperrum fuisse dicunt, sed & sitienti flumen è terra erupisse fingunt: sic in eum transeribentes patratum à Mose prodigium, cum siccis Ebrais educas è rupe aquas propinavit.

XIII. Quærat aliquis quemnam hic Herculem significatum velim, Phœnicium, Creticum, an Thebanum. Pervulgata quippe hæc est doctorum hominum sententia, plures fuisse Hercules, & gesta omnium à Græcis fuisse in unum Thebanum collata; seu potius fortibus quibusque viris Herculis nomen fuisse impositum. Tres statuit Diodorus, Ægyptium, Creticum, & Thebanum: tres Arrianus libro secundo De expeditione Alexandri, Ægyptium, Tyrium, & Gracum, quibus Indicum præterea addit in Indicis ex Megasthene. Herculem alii antiquissimum arbitrantur Phœnicium, secundum Ægyptium, postremum ac recentiorum Thebanum. Quidam Ægyptios duos agnoscunt; Herodotus duos Græcos, Deum alterum, alterum Herocem; Cicero sex; duodecim alii, quidam etiam longe plures. Ego omnino unicum, cumque Iosuum fuisse statuo; nam quæ tribuuntur aliis, ad Iosuum omnia commode referri posse video. Antiquissimus enim habetur ille Phœnix, qui Melicarthus dicitur à Philone Byblio, ut est apud Eusebium: hoc est *מלך קרתא*, *Rex urbis*, *Ἰσὺς πολιοῦχος*, ut jam observarunt alii. Amathusii *ἡλίκης*, hoc est *Regem*, simplicius appellabant; quod Israëlitis jure regio Josue præfuit. Ex hoc Melicartho Phœnicium, nomen habuit Græcorum Melicerta, qui & Palæmon, quem & Herculem esse testatur Hesychius. Phœnix idem Hercules, Defanaus, sive Diodas dictus est. Atqui hunc ipsum Mosis ætati æqualem faciunt ratiocinationes Eusebiana, proindeque & Iosua *σὺρρονον*. Quoniam autem à Iosua, quem Herculem habendum esse ostendimus, circa hæc tempora patria sua exterminati Phœnices, partim in Africam profugerunt, ut ostendit vetus Inscriptio literis Phœnicis exarata in Numidia Tingitana, quam refert Procopius in Vandalicis: *ἡμεῖς ἐσμεν οἱ ἀναστάτες ἀπὸ παλαιῶν ἡμεῶν ἐν τῇ ἀφρικῇ τῆς ἀφρικῆς*. Nos sumus, qui fugimus à facie Iesu latronis, filii Nave; partim in Bithyniam & Thraciam & vicina Thraciæ loca Phœnicie duce; partim & in Bœotiam ac Illyricum præunte Cadmo, quem & centum præterea urbes in Africa condidisse Nonnus asseverat; hinc factum ut fama ejus per varias gentes sparsa, horum animos terrore, illorum admiratione compleverit; ac ab aliis, putata Phœnicibus, *λατρός*, *latro*; Deus ab aliis; puta Ægyptiis & Græcis, habitus sit, quemadmodum & Mofi contigisse supra notavimus. Ac non Iosue quidem solum, sed & reliqui Israëlita latrones ab exteris gentibus appellati sunt, ut habet R. Selomoh Iarchi, sive propter expilatos furto Ægyptios, sive propter dejectos sedibus suis Chananæos. Cum ergo Iosua virtutem in Græcia prædicasset expertus Cadmus, Cadmo oriundum & Thebis natum sinxerunt Græci, quem ex Cadmi Thebarum conditoris verbis cognoverant. Quocirca cultum ejus Cadmum in Græciam intulisse traditum est à Pausania. Similiter qui Africanis ex profugorum Phœnicum sermonibus primum innotuerat, ab iisdem Africanis ad suas appulisse oras confictus est, & Antæum circa Tingi regnantem domuisse. Atque ea commenta posterior ætas, vel propter veri ignorance, vel propter innatam hominibus fingendi libidinem, tanto fabularum incremento amplificavit, ut Herculem in multos, Phœnicium, Ægyptium, Creticum, & Thebanum sejunxerit; & quidquid demum fortiter gestum undecunde

Cicer. libr. 3. De nat. Deor.

Pausan. Corinth.

Unicus fuit Hercules.

Diodor. libr. 3.

Herod. libr. 1. cap. 44. Cicero de nat. Deor. libr. 3.

Euseb. Præp. Evang. libr. 1. Hesych. in *μάλικη*.

Hesych. in *μαλίκην*.

Procop. Vandal. libr. 1. cap. 10.

Nonn. Dion. libr. 13.

R. Sel. in Gen. cap. 1.

Pausan. in Eliac. libr. 1.

acceperat, ad Herculem quisque suum referret; sed Græci præcipue, gens mendax & fabulis serendis nata. Cum ait ergo Herodotus se Tyri accepisse, Herculis templum, quod illic extat, simul cum ipsa urbe fuisse conditum; Tyrum intellige Alexandri obsidione nobilitatam, quæ Trojano excidio non multo vetustior fuit, Josua vero longe recentior, non vero Palætyrum, cujus fit in ipso Josuæ libro mentio. Opinionem nostram plurimum juvat Pausanias, cum narrat Herculem Idæum, sive Creticum, Tyri templum habuisse, ac Bæotia ignotum non fuisse. Unde facilis existimatio est, Tyrium Herculem, Creticum, & Thebanum unum esse. Thasii quoque Herculis templum Tyri fuisse docet Herodotus; Pausanias vero Thasios Herculem eundem coluisse ac Tyrios. Magnificum illud Gaditanum templum Herculi Tyrio Phœnices condidisse & res ipsa clamat & docent Appianus & Arrianus. At idem Ægyptio Herculi fuisse extructum scribunt Philostratus & Pomponius Mela. Ægyptium Herculem patria lingua Chona dictum venisse in Italiam & nomen Chonibus dedisse legitur apud Phavorinum in Lexico. Is, si quid conjectura valeo, idem est ac Hercules Tyrius, sive Chananæus. Nam Stephanus Phœnicen perhibet appellatam fuisse *Χηνα*, & Phœnices *Χηναίους*; & Sanchoniathonis Interpres Philo Byblius Chna primum Phœnicem cognominatum esse scribit. Chna autem manifesto est *Χηνα*, Chanaan. Itaque Herculem Chona, qui Ægyptius dicitur, liquet eundem esse ac Herculem Chnaum, sive Chananæum.

Herod. libr. 2. cap. 44.
Pausan. Bæotia.
Herod. libr. 2. cap. 44.
Pausan. Eliac. 1. Appian. Iberic. Arrian. Exped. Alex. libr. 2. Philostr. Vit. Apoll. 1. 2. c. 14. Pomp. Mel. libr. 1. cap. 6. Phavor. in *Χηναίους*. Steph. in *Χηνα*. Phil. Bybl. apud Euf. Pr. 1. t.

XIV. Jam vero munita nobis est via ad enodationem perdifficilis & vexatissimæ quæstionis, quæ oritur ex priore Machabaico, in quo Sparta rex Arius Onia summo Judæorum Sacerdoti scribit, ex libro quodam didicisse se Judæorum fratres esse Spartanos, & utroque Abrahami esse nepotes. Quamquam probabili conjectura supra ita explanata est hæc quæstio, ut hæc expositio nostra nemini non possit sufficere; aliam nihilominus simpliciorē, & veri etiā, ne quid dissimulem, mea sententia aliquanto propiorem hic proponam. Lectori per me, utram volet, persequi fas esto. Constat Lacedæmoniorum reges, ac proinde Arium hunc, ad Herculem genus suum retulisse: quemadmodum fabulosa fere sunt initia vetustarum ac nobilium familiarum, & olim in Græcia generosius quisque ac natalibus clarus Deum aliquem stirpis suæ auctorem jactare solebat. Herculem autem quemdam Tyrium, necnon & Ægyptium Herculem pervulgata hominum fama celebrari ignorare non potuit Arius, re tot indicis expressa. Hos, ipsumque adeo Thebanum, non multos ac diversos, sed unum & eundem fuisse hominem, eumque Judæum, ex libri alicujus lectione, & ex rei veritate certior Arius fieri potuit; atque ita se Judæis, ipsoque Abrahamo oriundum, ac Judæorum fratrem reputare. Dices scripsisse Arium Spartanos & Judæos fratres esse, atque eo non Lacedæmonios solum reges, sed totam gentem significari. Respondeo numerosam fuisse & amplam regiam Heraclidarum familiam; teste Plutarcho, cujus verba hæc sunt: *ἦν ἀναμειχθῆσαν δωρεῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ κρηθλιῶν εἰς Πελοπόννησον, πολὺ μὲν ἐν ἀσπίδι καὶ λαμπρῶν ἄνθρωποι ἦσαν.* Ex Heraclidis, qui Dorienibus permixti sunt, & in Peloponnesum redierunt, ampla Sparta & clara gens floruit: in eaque, ut pote præcipua ac nobilissima Spartanæ gentis parte, totam gentem potuisse comprehendere; præsertim cum orti essent ex ea Reges ipsi; totius autem Republicæ personam Rex sustineat: Est enim, inquit Cicero, *proprium munus magistratus, intelligere se gerere personam civitatis.* Alia præterea conjectura nodum hunc solvere promptum esset, si fidem aliquam possemus iis adjungere quæ de Lacedæmonis origine ab Honorio Augustodunensi tradita sunt. Scribit ille libro tertio de imagine mundi, tempore Moïsi Lacedæmonem à Cecrope fuisse conditam. Cum autem Cecropem esse Moïsem supra demonstraverim, dicerem Arium ea re deprehensa, Moïsem urbis suæ conditorem, gentisque auctorem credidisse, atque hinc esse ratum unam eandemque fuisse Spartanorum ac Judæorum originem. Verum Honorii illius auctoritati parum tribuo, mihiq; Spartam cum Athenis à Cecrope conditis videtur confundere.

Explicatur denuo 1. Mach. 12. 21. in quo agitur de Judæorum & Spartanorum consanguinitate.
Plutarch. in Lyandri.
Cicer. Offic. libr. 1.

